

Діло

Виходить що-дня рано
крім понедіків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 18, II. пов.

Ковто почт. шада 26.725.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно 270 К.
чвертьрічно 8—
піврічно 16—
піврічно 32—

у Львові (без доставки):

місячно 240 К.
чвертьрічно 7—
піврічно 14—
піврічно 28—

За зміну адреси платити ся 50 с.

Ціна оголошень:

Строчка п'ятиднів, дводняв-това 40, в іздисанія 60, в оловистя 80 с. в редакційній часті 1 К. Повідомленя про вичина і заручини 150. Некрольога строчка 1 К.

Сталоголошеня за окремою умовою.

Однй прикріпк коштує

у Львові 10 с.

на провінції 12 с.

Видав: Видавничя Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів, 18 мая 1917

Шість місяців після акту 4. падолиста 1916 р., який проголосив найвище рішення передачі ділої нашої країни під відокремлену в польським зміслі Галичину, — аж шість місяців після сього акту появиля ся основнійша публікація, яка з українського становища розглядає і оцінює зміст того історичного акту. Недавно, приватними засобами автора видана брошура посла Володимира Сінгалевича „Zur Frage der Sonderstellung Galiziens“ в серед відносин, паниуючих в українським таборі, першою за довгий час пів року публіцистичною появою, яка має німецький, зосібна-ж віденський політичний світ познайомити з тими замітми „проти“, які до справи польського відокремлення Галичини піднімають господарі Східної Галичини — Українці. За шість місяців — одна брошура! Яка потрібна була (і досі є!) українська публіцистична діяльність, звернена на освіджене політичних кругів Монархії якраз в справі відокремлення і якраз в сім періоді розвитку сей справи, — свідчать про се хочби ці дуже численні листи, які одержує пос. Сінгалевич від багатьох осіб віденського наукового, фінансового і політичного світа, які брошуру його одержали. Для прикладу наведемо один з многих листів — лист, писаний визначним віденським банковцем.

„Сердечно Вам дякую — читасмо там — за переслани мені Вашої книжки п. з.: „До питання про відокремленя Галичини“, яку я прочитав з великим зацікавленем. Коли би я не давмо тому в австрійським політичним товаристві не чув був виводів посла, якого назвища не тямю, то з Вашої книжки я дізнав ся би зовсім нових річий. Я певний, що багато інших так, як я, не має досі суцних відомостей про дані відносини і видасть ся мені дуже важним ділом, щоби зхступники українського народу справу широким кругам пояснювали. З того приводу Ви добули собі вдячність у Вашого народу, бо Ваша книжка надасть ся до того, щоби поучити широкі круги. Я сподію ся певно, що велика часть німецької інтелігенції буде схильна заступити ся за домагана українського народу, як що вона буде поінформована про правдиве положенє. В політиці навіть найліпша справа може набрати значіння тоді, коли її вступаєть ся в відповідною силою та аптацією, і я маю вражінє, що українській справі не бракує нічого іншого, як тільки то го. Примір на мойі особи, якого стидано ся, є для того характеристичний.“

Чому наводимо сей лист? Тому, що він дуже влучно торкаєть ся одної з численних наших сьгоднішніх політичних хиб і недочах. В часі, коли публічна думка дійшла до небувалого в історії людяства значіння; в часі, коли старі володарі і монархії складають чолобитню морально політичним ссудам і домаганням, які висловлюють ся в публічній опінії широкого загалу європейського і американського людяства; в часі, коли про долю народів і держах береть ся рішати не тільки меч, а й дух, — в тім самім часі українська сторона не спромогла ся на яку-небудь публіцистичну пропаганду в світі сїї монархії і світі заграничній в користь свого становища до питання відокремлення Галичини, становища можливо як найсправедливішого в світі! Ми добровільно зрекли ся мотучого — може в данім разі для нас єдиного — оружя в боротьбі за волю, в обороні своєї народности і землі.

Подібно, як справа нашої публіцистичної діяльности супроти відокремлення Галичини, стоїть також справа публіцистичного використання того величезного національно політичного капіталу, який принесло нам світле відродженє закордонної України. Не повидьсь досі ні одна українсько-німецька кореспонденція, яка доставляла би сей — для нас неощіненний — матеріял бодай віденським днявникам, коли вже не днявникам невраждним, французьким і англійським. Те незначне, що дієть ся в сій області у Швайцарії, знов в ніштох виходить з приватного почину і з нашими

покликаними політичними чинниками нічого спільного не має.

Свого часу, в першій періоді війни публіцистична пропаганда нашої віденської централі політичної була дуже жива — іноді аж, здавалось, занадто жива: появлялись також слабі, себто зайві, брошури і публікації. За те в сім періоді війни — без порівняня більше підхожим під публіцистичний вплив — наші покликані круги супокійно собі мовчать. Наша публіцистична енергія виладовуєть ся на наші внутрішні „бої“, а на зверх вже енергії — дасть біг

Хочемо, щоби ми помилляли ся, але дуже трагічно, щоб ті пропуски і за-едбана, які на ні робимо, не пімстили ся на нашої національній справі.

Замість відокремлення Галичини — опозиція польського кола.

Львів, 18 мая 1917.

Найновійша фіза акції в справі відокремлення Галичини закінчила ся поки що ухвалою кола, що воно „з данім положеню не має підстави до дискусії і прийняті ухвали в справі відокремлення Галичини“ та що воно „заявляє, що не буде підпірати правительства“.

Ще перед сєю ухвалою писав віденський кореспондент „Сzas y“, заперечуючи п'єзолску, ніби-то справа відокремлення Галичини зустрєла непоборимі трудности, та нібито переговори з правительством уже зірвані.

Є правдою, що можна було зрештою передвидіти, що така основна переміна відносин не дасть ся перевести в місяця на місяць. Є правдою, що в колі і думка і виконанє зустрічають ся з криликою й вимагають довгої й вичерпуючої дискусії. В кінці є правдою, що правительство ще не зовсім арзуміло й ошіяло умови, який край мусить домагати ся при відокремленю, коли не хоче допустити ся господарського самовбійства... Переговори будуть вести ся без перерви делі, перебузуть літню сєсію палати послів і може ще в осени не будуть покінчені. Адже нині, з огляду на занятє стільки повітів Росіянами, не можна навіть виробити всяких подробиць ані адміністраційного поділу краю ані виборчого закона“.

Кореспондент „Сzas y“ кінчить висловленєм надії, що в колі побідить в кінці думка найбільш дозріла. Оцінювати з сього становища ухвал кола не беремо ся; в кожнім разі думка „Сzas y“, органу партії пп. Біліньського і Божинського вказує на те, що теперішню ухвалу кола треба звачати тільки одним з тактичних маневрів кола, уживаних в цілі досягненя як найбільших політичних користей.

Політичною консеквенцією ухвал кола повинно би бути уступленє п. Божинського. Чи воно наступить, чи може правительству владсть ся знов примирити з собою невдоволених панів з кола, покаже найблизша будучність.

На початку кризи, коли коло загрозило опозицією й димісією п. Божинського з тої причини, що правительством відмовило ся октроювати відокремленє Галичини, правительством примирило з собою коло обіцяюко, що воно „з цілою повагою постоїть“ за відокремленєм Галичини, а також сповнить бажаня кола що до відбудови краю. Причиною теперішньої кризи є те, що правительством не здало перед польським колом іспиту, як воно „з цілою повагою постоїть“ за відокремленєм Галичини. Замість того — доносить „Arbeiter Zig“ — правительством предложило Полякам гроші на відбудову Галичини. І хто знає, чи Поляки не дістануть якого мільярда, щоб дати ся відвести від опозиції проти кабінету гр. Кляма Марцініша.

В кожнім разі треба мати на увазі одно: що ухвали польського кола не означають ані дефінітивного погребаня справи відокремлення Галичини, ані дефінітивного поріження австрійського правительства з Поляками — таксо, щоби правительством раз на все перестало купувати польську лядяльність і старало ся знайти дорогу, щоб уладити ся так, щоб могло тракту-

вати Поляків на рівні з іншими народами й обходити ся без їх — так дорого опладуваного — підпертя.

Се треба мати на увазі, щоб не оцінювати положеня, витвореного ухвалою польського кола, прим. в нашу користь Повторяємо: та ухвала, се тільки тактичний маневр, щоб мивусти на правительстві якісь нові користи.

Польські апетити на Україні.

Львів, 18 мая 1917.

Краківський „Сzas“ містить кореспонденцію з Стокгольму п. н. „Anonimia na Ruvi“, в якій відкриває дещо карти політичної гри Поляків на закордонній Україні. Отже довідусмо ся, що Поляки на Україні, не сподіваючя ся ввійти в склад буаучої польської держави, готувлять ся досягнути як найбільшу національну автономію на Україні.

Про міру польських апетитів свідчить факт, що польська шкільна секція в Києві, домагаючи ся для Поляків культурно просвітної автономії, між домаганнями в сій області виставляє також домаганє „переміни польських висших наукових курсів (очевидно приватних) в Київі на польський університет“. Отже Поляки, які творять в Київщині 2 1/2 населеня, хотять університету в Київі. Думаємо, що в сій справі наші закордонні брати пригадають Подлякам справу українського університету у Львові і не будуть для них більше шедри, ніж се по справедливості належить ся 2 процентовій національній меншості.

Та польські апетити сягають ще далі. Кореспондент „Сzas y“ каже, що Росіяни невдоволені з домагань Українців в справі територіяльних границь і державно правних управлень України як самостійної часті російської федерації, отже „бажали би знайти оперте в Поляків і звертають ся до них з висловами симпатії. Повстає звідєс політична гра, в якій Поляки можуть візграти роллю посередника, та передовсім треба ще пождати на управленє правно політичного становища наддніпрянських губерній“. Як бачимо, Поляки все ще надіють виграти на історичній політичній формулї: Польща й Росія проти України.

Рівночасно польський виконуючий комітет в Київі стареть ся робити рекламу звісній ухвалі варшавської Державної Ради в справі земель які лежать „між етнографічною Польщею й етнографічною Росією“. Сей комітет — як доносить з Київа „Русское Слово“ з 24. н. ст. звігтя — розглянувши на своїм засіданю резолюцію польської Державної Ради в звязку зі становищем польського громадянства на Україні сконстатував, що всі коментарі до резолюції з боку російського і українського громадянства се вислід того, що вони не звернули у відповідній м'рі уваги на ті умови, серед яких прийнято сю резолюцію. З огляду на се, що польська держава Рада заявляє про своє непохитне бажанє піддержати добрі судіські відносини з Росією, що в справі східних меж вона признає право свобідного поріженя заінтересованими народностями, комітет стверджує, що резолюція польської державної Ради не протирічить тій позиції польського громадянства на Україні, котру воно займало досі як у зміслі принципу самоозначеня всякої народности, так і загальної польської політики у відносинах до Росії. Разом з тим комітет висловлює думку, що до Польщі не дістали ся у повноті вістки про досягненє в Росії по перевороті завоюваня на полі рівноправности національностей.

Московське „Echo Polskie“ навіть робить українському звідовий закид, що коли варшавська Державна Рада говорить про узглядненє бажань населеня, то Українці з гори означують межі України, не питаючи про се населеня.

Словом, хочеть ся представити ухвалу варшавської Державної Ради як згідну з принципом самоозначеня народів, а Українців як таких, що хотять накнути свою волю і тому

населенню, що хоче бути Польшею, і тому, що хоче бути Росією.

Однак Східна Галичина, а тепер Холмщина й частина Волині найліпше свідчать, як то Поляки розуміють те „уздляденне-бажань на селеня“.

З окрема що до Волині „Dziennik lubelski“ з 16. с. м. вказує на небезпеку, яка грозить польським інтересам на Волині від закладання українських шкіл, протестує проти поведення східної границі польської держави на етнографічній основі і заявляє:

„Від заходу маємо крила вже підрізани, які все калічать ся о мур чужої державности; чи від сходу підірвемо їх добровільно? Відвороту зі східних позицій ніколи не оправдає псевдо-еґотистична мрія, що самостійна Україна стане для нас такою самою буферовою державою, якою ми маємо бути для Німеччини. Чейже ліпшою охороною для Польщі буде її внутрішня сила, як тоді, коли війська Річи поспішної ставали під мурами Пскова, а з її границь близьше було до Москви ніж до власної столиці“.

До польських апетитів, висуванних обережно по тім боці кордону, ці слова польського дневника по сім боці кордону є знаменитим коментарем.

Ультимат тимчасового правительства до робітничко-жовнірської ради.

ПЕТРОГРАД (Пет. Аг.). Дня 15. мая вечером відбуло ся засідане тимчасового правительства, виконуючого комітету Думи і представників робітничко-жовнірської ради. Підчас засіданя відчитав президент міністрів Львов заяву з домаганнями, яких прийняте уважає правительство необхідним конечним. Головним услівем є конечність рішучої і ясної заяви про довіре до правительства, яку має зложити робітничко-жовнірська рада. Бажаючи мира без анексії і відшкодовань і признаючи право народів до рішаня про свою судьбу, правительство вказує на те, що неадача Росії і її союзників була би жерелом найбільших національних нещастя. Наслідком того має правительство надію, що російська армія не допустить до побід Німеччини.

Дальше заповідає правительство рішучі зарядженя в цілі управиліяня продукції і консумції. Справу земельної власности порішить конституанта. Президент міністрів заявив, що заява правительства має характер ультимату і жазав, щоби її домагання прийнято в цілости. Рішено поручити портфель міністерства рільництва радному соціалістичному Чернову, міністерства праці соціальному демократови Скобелєву, заграничні справи міністрови скарбу Терещенкові, міністерство маринарки Керенському. Висловлено бажаня, щоби вступив до кабінету Церетелі і професор Кокотшин, як міністер, що має приготувати конституанту. На кінці засіданя підписано декларацію.

Процес Фридриха Адлера.

Відень, 18 мая 1917.

(Таб.) Нині розпочав ся перед військовим трибуналом процес проти д-ра Фридриха Адлера за убийство гр. Штірка. Акт обжалованя подає, що Адлер уже в початку 1916 р. исня ся з думкою атентату, однак він аж в другій половині 1916 р. упевнив ся, що гр. Штірк є найвідповіднішим предметом злочинного плану. Коли Адлер 20. жовтня одержав повідомлене про заборону зборів, заповіданих на 23. т. м., він признав, що надійшов психологічний момент для його діла. Убийство мало бути демонстрацією перед світом і осторогою для Австрії перед дальшим ходом подібних надужтів.

ВІДЕНЬ. (Таб.) Трибунал відкинув внесок оборонця Гартнера в справі компетенції військового трибуналу.

Відчитано акт обжалованя і розпочало ся переслуханє підсудимого. Він зізнав, що почувать ся до вини в такій самій мірі, як офіцир, що на війні убиває або дає приказ, убивати. Дуже рішучо застерігаєть ся проти того, немов би чини доповнив у непочитальнім стані. Що оборонець підприняв би в тім напрямі без або проти його волі, за те не приймає найменшої одвічальности. Чину dokonав по зрільні розвазі. Півтора року думав над ним і над усімами конвенціями, які з нього слідуєть і сповнив чин з повною свідомістю, що тим самим життя його замкнене і що не оспорювати ме вирок. Вже те, що процес відбуваєть ся перед військовим трибуналом, є моральним оправданєм обжалованого. Якраз стан, у яким знайшли ся австрій-

ські суди, діткнув його найбільше від початку війни.

Ще дня 25. липня 1914 по зірванню дипломатичних зносин, аде ше перед вивопорженєм війни кабинет Штірка Гогенберга розпорядком про знесенє судів присяглих явно доконав замаху стану. Штірк не тільки усунув народний суд незаконним завішенєм судів присяглих, аде ше до того знесеня парламенту ухилив ся зпід інгеренції своєї орікаючої власти. Ше в навчере своєї смерті не хотів навіть вдавати ся в дискусію над справою вібраня державної ради. Дятого — каже — постановив я потягнути премієра до відвічальности на тім самім ґрунті, на котрім він станув.

Атакуючи сильно б. міністра справедливости Гогенбургера, обжалований обговорював події в парламенті з р. 1898 в часі нарад над розпорядком виданим на основі §. 14. і заявив, що кабинет розпорядком з 25. липня 1914 (§. 14.) потоптав конституцію. Не лишила ся инша дорога, кромі дороги насильства. Обжалований був управлений до того діла, бо коли топчуть закон, то кожний горожанин держави має не тільки право, аде о б о в'яз о к, вимусити право на основі військового стану, витвореного урядом.

ВІДЕНЬ. (Таб.) Дальше вказував обжалований на те, що соціална демократія покинула свої первісні принципи, як се показало ся в часі війни. Дійшло аж так далеко, що офіційніми представники соц. демократії в Австрії й Німеччині ідуть до Стокгольму як комівоажери урядів заграничних справ! Д-р Адлер говорить про се обурений. Той дух партії пхнув мене до діла і завів тут. Дальше сказав, що до вибуху війни був у згоді з партією. Як вибухла війна, певні люди зажадали, щоби ми покинули становище інтернаціоналі і оправдували боротьбу народів — ми, що доси провадили боротьбу класову. І соціалістичні патріоти зрадили думку, що боротьба пролетаріяту провадить ся для цілого людства, тай тепер нема для них повороту. Я хотів завернути моїх товаришів до моральности інтернаціоналу. Я не анархіст і ніколи не вірив в індивідуальну акцію; аде коли легальні способи заведуть, остає насильство. Своім чиним не хотів я викликати революції, тільки сотворити передумовину для масової акції в Австрії на будуче. Я ділав, бо був свідомий того, що в середовищу моєї партії не вільно висказувати подібних думок.

На тім засіданє перервано. Опісля обговорював д-р Адлер подрібно відношенє до російських соц. революціонерів і свої, противні їм погляди. Дальше обговорював цензуру, кажучи, що правительство Штірка робило вимушеня і постійний натиск. Згадав процес Маркова й Крамаржа та від'ємно висказав ся про ті суди, що предісатель острого зганив.

В Австрії через 1/3 року не знати було, хто править. Панував „систем компетенцій і некомпетенцій“. Штірк був жажіртим противником парламенту і хотів його довести до абсурду. Він переговорював з німецькими радикалами про октройованє нової конституції, а німецький нац. союз був готов, взяти участь в тім замаху стану. Штірк хотів навіть без порозуміння з иншими міністрами тільки сам з Тісою погодити умову в Угощину на 20. літ §. 14. Штірк понижав ся до ролі слуги Тіси і се відношенє було в Австрії рішачючим. Штірк не допустив до авденції у цїсаря президента Сильвестра і фєвдальних членів палати панів в справі скликаня парламенту. Відтвав цїсаря від населєня. Про ко-ференцію голов партій з 23. грудя сказав, що вона для него не існує і заборонив скликаня в тій справі сходини професорів правничого факультету. Ціла Австрія говорила що такий стан не до знесеня. Мусів наступити переворот. Замах обжалованого був звернений прсти Штірка і проти моральности Австрії.

Штірк хотів зробити державу абсолютною. Той чоловік станув на ґрунті насильства і тільки насильством можна було усунути його діла. В тім напрямі показав Штірк характер, котрому не можна вімовити поважаня, за те відмовляє його обжалований Австрійцям, котрі на се позволили.

О год. 7. скінчено переслуханє Адлера.

Опісля переслухано платничого готелю Майсль і Шадн, роґмістра бар. Ерентала, батька обжалованого д-ра Віктора Адлера, посла Пернерсторфера, начального редактора „Arb.-Zig.“ Австрії і посла Скарета.

На тім закінчено иннішну розправу.

Новий кабінет у Росії.

ПЕТРОГРАД. (П. А. Т.) Уряд демократичні партії згодили ся на такий розділ тек: Львов — президент і внутрішні справи, Терещенко — заграничні справи, Коновалов — торговля і промисл, Годнев — контролєра держави, соц. Скобелєв — праця, аде. Переверчев — справедливість,

соц. Чернов — рільництво, нац. соц. Плеханов — апровізація, Керенський — війна і маринарка, Шінгарев — скарб, Церетелі — почта і телеграф, Некрасов — комунікація, Мануїлов — просвіта, Проф. Грім і ин. Шаховський отримують ще теки міністрів для справ конституанти і публичної помочи.

Перші збори делеґатів селян у Росії.

ПЕТРОГРАД. (П. А. Т.) В тутешнім народнім домі відбули ся перші збори представників селян цілої Росії. Взяло в них участь 2.000 осіб, в тім 561 делеґатів. Делеґат Маслов повитав з'їзд і представив його програму: устійненє поглядів селянського стану, потреба пам'ятати не лиш о правах, аде й обв'язках, оборону інтересів селян і цілого свободного краю.

Почесна предісателька ст. Брешко-Брешковська зазначила конечність діяльности на фронті, яка одна може принести мир.

Французський міністер муніції Тома витав з'їзд іменем французських селян.

Міністер рільництва Шінгарев висказав надію, що нарід, що дав синів, не відмовить і хліба та амуніції.

З'їзд селян у Херсоні.

АМСТЕРДАМ. (Таб.) „Таймс“ доносить, що в Херсоні відбув ся з'їзд селян; він заявив ся за уладженєм з'їзду робітників, жовнів і селян, за федеративною рос. республікою з автономією поодиноких частин, причім конституанта мала б рішати також про автономію України. Земля має належати до тих, що її обробляють, аде на разі конфіскації належить залишити, бо право се прислуґос конституанті, вибраній на основі загального і тайного голосаня.

Причина димісії ген Корнілова.

КОПЕНГАГА. (Таб.) Орган Леніна „Правда“ доносить, що коли Корнілов пожадував ся уряду, що військо не хоче брати участі в параді, бунт розширив ся, а жовніри заявляли, що не уважають давного полкового прапора в хрестом св. Юрія за свій знак. Тоді Корнілов димісіонував.

Поляки уряджують а'їзд селян.

ЛЮБЛИН. (Таб.) „Ziemia lubelska“ доносить, що на з'їзд селян, котрий пічнеть ся повзтра в Люблині, прибуде кілька тисяч учасників. Програма: Національні справи.

Полєкші Полякам в Пруссії.

БЕРЛІН. (Таб.) Нині вплинув у пруськім соїмі законопроект про зміну закона о вивлашеню з 20. марта 1908.

Смерть Путніка.

Нizza. (Таб.) Помер начальний вожд. сербського війська, генерал Путнік.

Українським родичам під розвагу.

З педагогічних кругів нам пишуть:

Наближаєть ся кінєць шкільного року. Неодин батько-мати бєть ся з думками, до якої то школи післати свого дитину по скінченю народної школи: чи до гімназії, чи до реальної школи, чи до реальної гімназії, чи до вільної, чи до лицєу і звычайно паде вибір силою инертної традиції на гімназію або лицєу.

Переживаємо дуже важний, переломовий час. Безпосередно по війні побачить себе наша суспільність перед новими конечностями, потребами і житєвими умовами, до яких саме тепер треба розсудчо і пильно приготувати ся. Найбільше потреб вирине на області промисловій, торговельній, господарській а через те і на області народної школи, яка до промислу, торговлі і т. и. має приготувати. Урядників, професорів і лікарів нам не забракне, аде забракне нам фаховців з технічної й торговельної області. Отже куди звернути нам образованє свого молодого покоління? Розумість ся, що не до теоретичного середного образованя, аде відразу до фахового, бо фахових людей з

середнім образом нам найбільше буде треба.

Тому нехай тільки якась частина справді спосібної і маючої молодіжці йде з новим шкільним роком до гімназій і реальних шкіл, а прочі хлопці і дівчата повинні заповнити вихідні школи, учительські семінарії, школи торговельні, агрономічні і ремісничі.

Замітне, що у нашій суспільності рішення про вибір звания дивні, псевдоаристократичні стани упередження, яких успіла позбутися вже навіть шляхотсько аристократична польська суспільність. Там багато дочок, радників двора, професорів університету, радників на місництві і вишого кращого суду ходять до учительських семінарій, звідси матури, кваліфікації, вихідні іспити, учить по школах й не вважає учительського звания нічим понижуючим; сини і дочки навіть дуже заможних і визначних людей ходять до торговельних шкіл і приймають заняття по склепах і бюрох, а у нас, як не гімназія, то вже ніщо!

Болгари практичний нарід, по освободженню своїх вітчизни отворили були множество практичних шкіл, а найменше гімназій, бо вони добре зрозуміли, що для відбудови народу треба передовсім добрих народних учителів, агрономів, промисловців, купців й техніків! А ми думаємо тільки языково історичним середнім образом відбудувати наш нарід?! Ні! Соловій баснями не ситий, як каже пословиця. Такою дорогою до щіли не дійдемо!

Тому нехай наші українські родичі в інтересі так власних дітей, як й інтересі загальнонаціональному руководяться при виборі звания своїм дітям мотивами справді річезими, а не почуваннями ані становими упередженнями.

Українське педагогічне Товариство розіслало сини диями на провінцію наукові пляни для приготовних курсів до учительських семінарій, гімназій і реальних шкіл та до шкіл торговельних і інших аналогічних научних закладів. Наша суспільність повинна скористатися сеї нагоди і на згадані приготовні курси позачисувати свої діти. Дальшими близшими кваліфікаціями і почуваннями служити все дуже радо канцелярія українського педагогічного Товариства у Львові, вул. Мохнацького ч. 12.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Красвий Союз Кредитовий у Львові, — число книжочки щадничої 4.000.

НОВИНКИ.

Львів, 18 мая 1917.

— Генерал Брусілов до України. „Утро Росії“ з 18. (5) цвітня доносить з Єлисаветграду під датою 1. цвітня: У відповідь на привіт місцева „Українська Громада“ одержала від ген. А. Брусілова таку телеграму: „Шлю взаємний братний привіт від імені військ південно-західного фронту і мого Українцям Єлисаветграду. Будьте певні що до армії, яка боронить своєю кров'ю волі і щастя всіх горожан великої вільної вітчизни“.

— Дар 100 000 К. на сирітський фонд ім. Митрополита Андрея гр. Шептицького. Як довідуємося, Надзираюча Рада Товариства взаємних забезпечень „Дністер“ згідно з ухваленням її Загальними Зборами уповажненем, порішила на вчорашньому засіданні признати як дар на сирітський фонд ім. Митрополита Андрея гр. Шептицького квоту 100.000 К. з тим, що першенство в користанню в відсотків той квоти мають мати сироти по членах Товариства взаємних забезпечень „Дністер“.

— В Депутатів віділу кращого до щісаря в Кракові Б. с. м. брали участь: маршалок Незабитовський і члени Яль, Бернадіковський і Домбський.

— Український мініатюрний Комітет у Львові для ранених жовнів уладив дня 17. с. м. в салі Музичного Інституту ім. Лисенка концерт, в яким взяла участь музика 41. п. п. під управою диригента п. Янди. На концерті явило ся значне число нашої публіки, щоби пособити гарній діяльності жіночого Комітету. Після концерту протягли ся товариські забави до 2. години вночі. При тій нагоді годить ся вказати на невідчайду успішну діяльність згаданого Комітету, яка стрічається з вдячністю ранених жовнів і признанем військових властей. Пані з Комітету обділяють своїх жовнів часописами, книжками, полагоджують їх кореспонденцію, відправляють темних у святі і невіді до церкви і читають їм газети та книжки, роздають святоточні дарунки. Такої праці коби було у нас від тепершньої пори як найбільше.

— З Сніччини. Дозвогрозюча війна саричишила великий занепад на полі економічній. Чи-

сленні покликания господарів до військової служби вложили тяжкий обов'язок на управу рілі на рамена немічних старців та женщин. В тих якраз трудних обставинах порішила філія Красного товариства „Сільський Господар“ в Сяноці при помочи Головного товариства прийти рільничому населенню з всесторонньою помічю. В тій цілі утворила філія повітову канцелярію в Сяноці в Народнім Домі, котра своїм членам має уділяти безлатно правної поради і помочи в справах економічних, адміністративних та військових устно та письменно, та посередничити в закупні (спроваджувачю) насіння, штучних погноїв і рільничих знарядів. Тому не повинен бути тепер в Сяночині ні один рільник чи то старець чи женщина, котрий не вписав ся би в члени товариства Сільський Господар в Сяноці, щоби користати з ради і помочи товариства. — За вихід: Ом. Гермак.

— В справі майських преподій, які на запрошення світлого Союзу Стараполицького Інституту мав я виголосити в Успенській церкві у Львові, а про які було оголошене в 113 ч. „Діла“ заявляю, що з причин від мене незалежних їх голосити не можу. — о. Юліян Дзероєч.

— Під проводом першого нач. Магшала імперського Двора, Конрада ки. Гогенльоге відбуло ся недавно у Відні пленарне засіданне істною чого там від 1916 р. „Комітету помочи для австрійських горожан виділених з несприятельських границь“. Предметом засідання було справоздане за перший рік діяльності, з котрого показується, що в р. 1916/17 кристалює ся спілка комітету 1010 австрійських родин (загалом 2388 осіб), які були примуово виділені з несприятельської загрози, або інтерновані в несприятельських краях як т. зв. цивільні полонені наслідком чого родини ті були позбавлені засобів удержання. Помочи уділяв комітет частю в готівці, частю в безлатним обділюваню одіжи, мешкань, домових знарядів, рукодільничих знарядів, знарядів праці, помагав у вишукуваню зарібку, при переносеню і т. д. Доходи черпав комітет з добровільних склєдек, які дійшли до висоти 645.648 К.; видатки по конець січня 1917 виносили 171.154 К. З огляду на свої високо гуманні цілі, відкинувшись отсей комітет до загальної жертвоблюбістности і просить о надсилане жертв хоч би найменших під адресою: „Hilfskomitee für aus dem Feindlande ausgewiesene Oesterreicher“ Wien, III. am Neumarkt 10.

— Галицькі власті і закон. Один із священників на провінції пише нам: Ц. к. повітове старство в Перемишлянах вислал до гр.-кат. парохіальних урядів по-тійно польські писма. На домаганя наших священників, щоби писма були писані українською мовою, ц. к. повітове старство в Перемишлянах орєкло, що уряд парохіальний, як метрихальний, є державним урядом, а кореспонденція між державними урядами відбувається ся в Галичині в урядовій мові, якою є польська мова. Теж саме ц. к. повітовий суд в Буску відносить ся до наших священників в польській мові і то вже не тільки в метрихальних справах. Коли один з священників звернув судови польське писмо з допискою, що українська людність має право домагати ся від суду пошанованя законів, то обжаловано його за обиду уряду. Візване на розправу, яке вислав суд в тій справі згаданому священникови, було написане теж в польській мові, а коли його обжалований не прийняв, почтовий уряд зарядив сам „примусове дорученє“, якого довершив листинош, кинувши візванє до хати адресата. Дотичні документи (польські писма) ц. к. старства в Перемишлянах і ц. к. повітового суду в Буску є в руках. Можеби остаточним поясненєм питання про мову, в якій мають власті звертати ся до гр.-кат. парохіальних урядів, займили ся наші послы. — М.

— Концерт в честь Тараса Шевченка для УСС і ранених українських жовнів, відбуудеть ся заходом Українського жіночого комітету у Відні, дня 24. мая в сали Lehrerhaus у окр. VIII. Langegasse 20 всхід від Josefsgasse.

— Популярні вилади на сучасні і наукові теми для українських жовнів, відбувають ся заходом Українського жіночого комітету а при ласкавій помочи тов. „Січ“ у Відні що середі від год. 3—5 по пол. в льокалі комітету окр. VIII Langegasse 5, двері б. Минушою середі зачали ся два надзвичайно цікаві вилади: п. Пеленського „Про спілку“ (вступ) і п. А. Гривківського (також з рамені тов. „Січ“) „Борьба України за самостійність“ (вступ) Було би пожадане, щоби так п. жовніри як і УСС, як найчисленніше користали із сих викладів, тим більше, що тогож дня отворена для них там же читальня і виложкальня книжок.

— Збори українського духовенства. Дня 2. цвітня відбули ся в салі релігійно просвітнього товариства в Києві, як доносить „К. Мысль“ з 4. цвітня (22 вересня), збори духовенства міста Києва, присвячені обговоренню біжучої хвилі. Між иншим ухвалено від київського духовенства

звернути ся з покликаниями до духовенства епарцій, до інтелігенції, до робітників і селян в українській мові.

— Київське духовенство домагаєть ся виборного митрополита. „Утро Росії“ з дня 24. марта (6. цвітня) в телеграмі з Києва доносить: Місцеве духовенство підняло питанє про необхідність мати виборного митрополита.

— Голос з півдну. Прошу оголосити в Вашій часописі, що я живу дальше в Києві, суд. Прореза Ч. 28. кв. 4. яко заложник, — досить здоровий; тужу за ріднею, до котрої пишу часто, а вісток не одержую ніяких. — о. Михайло Зінкевич, б. завідатель Стоянова.

ОПОВІСТКИ.

Субота, 19. мая 1917.

Наші: грєко-кат.: Нова гр. — римо-кат.: Петра. Завтра: грєко-кат.: 5 Н. до Вел. — римо-кат.: 6 Н. до Вел.

— Український Народний Театр Т-ва „Борьба“ у Львові під управою К. Рубчаковій Салі Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В неділю, дня 20. мая „Кума Марта“ драма на 5 дій зі співами і танцями А. Ф. Шатковського.

В четвер, дня 24. мая „Любов бідного Маркіаза“ штука на 5 дій в відслон О. Фіет'а, в перекладі Ст. Сілецького.

В приготсваню „Двадцять днів тюрми“ комедія на 3 дії М. Генненкіна.

Вісти раніше набути можна в „Народній Торговлі“, в день представлення при касі від год. 5. п. п. Початок о год. 7½, вечером. 2—2

На інвалідів УСС прислав в перших днях марта п. Тимко Барик збірку від мужів Landsturmelapenbau № 518 в Півелі квоту 776 К 30 с. — Адміністрація „Діло“.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 17. мая 1917.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Битва над Сочею триває дальше. З сугорба Кук, на полудневій схід від Пьяноа вчора не уступили ми по дводневних боротьбах, ведених зі зміничним вислідом але найбільшою залістю. Наші війська усадовили ся о кількостот метрів, на схід від тої гори. В обшарі Горіші протягом дня панував дивний супокій. Як настала темрява, неприятель, віриваючи ся всякою артилерійського приготованя, випав зі своїх ровів нагло і в густих масах. Але всякі його зусилля, щоби усадовити ся в наших лінях, розбили ся о опір і зимну кров наших хоробрех військ. Нині рано ворог підприняв сильний атак на Монте Санто. В боротьбі на близьку віддаль оборонці скинули його в гори. Від лочатку битви піхоти привели наші війська понад 3000 полонених.

В обшарі Флітш і Плекен, як також в полудневій Тиролі Італійці скріпили свій артилерійський огонь.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гюелл

НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 18. мая 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ баварського наслідника престола Рупрехта: На фронті Арра знов зріс огонь артилерії по обох сторонах Скарги. О півночі відперто англійський наступ здовж дороги з Гаврель до Фен. Руїну села Тилькур опорожнено пляною.

Група військ німецького наступника престола: Також на фронті Ени і в Шампані арт. діяльність знов зрогла, особливо на горбах Шмен де Дов.

Частинні французькі наступи відперто без виїмку. На захід від Роас дві наші воюючі адо були рів, котрий обсадили були французи і підмали 150 жовнів.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт Македонський: В луці Черни потерпів ворог вчора нове пораженє. Ворожі наступи відперто всі без виїмку.

Перший квартирмайстер ген. Людендорф

СКЛАДАЙТЕ НА ФОНД ІМ. МИТР. А. ШЕПТИЦЬКОГО ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ СИРІТ

ГЛЯДАЮТЬ СВОІХ.

Володимир Захаревич, І. Н. 30 IV. Вагн. — поштує маму Марію Захаревич в Глинці. 327 1—3

Хто знав би де перебувають Антія і Никола Миколай і Анна Туринська в Богатокотель повіт Півдня, а хто знав би до уряду парохіального в Гвіску п. п. Дольця довести до уряду парохіального в Гвіску п. п. Дольця. 329 1—2

Павло Гут тепер в Каміні почта Сколе лісничка, поштує своєї жонки Марії в двома дітьми в села Барини повіту Бузач. Хто знав би місце їх побуту асольте ласкаво його повідомити. 331 1—3

Оголошення.

- ПОЧЕНЕ НІГ -

усуваю певно сисциальній пудер „Seave“, пакет за 1 20 K. На провідно вислано тільки на попереднім надісланім надіслано і 40 с. на порто. — Одиноке заступство **S. FEDER**, — Львів, Сикотуська ч. 7. 279 14—60

Інтелігентна жінчина глядає місця до варяду дому на селі. Е. Стефанович в Дрогобич, Полька 22. 318 1—2

Намісниця, весібно збудована, в офісанах при Академічній ульці у Львові до продажі. Зголошення під: **Д-р Новотин**, Закопане. 332 1—3

Українець, літ 33, од-сар, рекламований від міста, глядає товаришки життя, слави або вдови, до літ 38, загідної вдачі, блондинка, з вином, як покія до вітворені машинової робітні. Ласкаві зголошення просить слати на адресу: Jaroslaw Grund N. N. Wt. Neustadt Burglitzberg. 4. 330 1—3

До веденя домашнього господарства у бездітного священика шукає ся інтелігентної старшої особи найрадше з священичої родини. — Зголошення лично або письменно до „Діла“ під ч. 326. 316 3—3

Торговля товарів коринних і вин

ТЕОДОР СЕМІВ в БОРИСЛАВІ
прієже сейчас плинну в укінченню практично торговельною або щ найменше початка практиці, числять лиш на перворядну силу, як також загідної вдачі і не вклясній, на само провадження торговлі з причани його вітуду на кілька місяців жу вть мати певну поруку. Порука може бути не колекція грошей, а може бути через торговлю або знаку особу записана. Зголошення втра в підписаним свідочстві і фотограф, як також уславня принята прову слати під викишеною више адресою. 325 2—5

Бандажі на продукливи або брux лупця живота, пахвини і т. д. — Шинники даром. — **М. Л. Полячек, Самбір 25.** 318 7—10

КОСИ і СЕРПИ.

6 6 1/2 7 7 1/2 8 8 1/2
Коси 3 80 3 90 4.— 4 10 4 20 4 30

за штуку

Ч. 0. 1. 2.

Серпи фабричні 12.— 13.— 14.— за тузин.

Перстені до ніо з ключем по 60 сот. за шт., **Молоток К 2—**, **Бабна К 2—** за штуку, **Бруони** штучні по 60 сот., натуральні сиви по 80 сот. за штуку.

Васила зі своїх складів у Львові, Перемишлі і Стрию

КРАСВИЙ СОЮЗ

Господарсько-Торговельних Спілок
Льва, вул. Зморванча ч. 20 VI 2—5

П. Т. Шевці, Кулці

та сільські Крамниці

можуть заробити много грошей через розпродажу патент.

ГЛУЧКИХ - золотих деревляних - **Вебера „Ідеаль“**.

Ціна за пару 3 00 K і 2 50 K.

Хто раз їх спробує, буде вже все уживати

Ген. Заступство для Галичини
Перемишль, ул. Дворського 2
3136 1—3

НАЙКРАСШІ Оповідання == **СЬМІХОВИНКИ ТА СЬПІВОВОМКИ**

Десять книжочок за K. 4 16.

1. Оповідання і сьміховинки Олекси Стороженка ціна 44 с.
2. Нові часи, оповідання О. Микова . . . 44
3. Каржесок, М. Волча . . . 44
4. Оповідання Федьковича: 1) Три як рідні брати, 2) Опришок . . . 44
5. Приязня і байка Ст. Руданського . . . 44
6. Сьміховинки . . . 44
7. Оповідання М. Волча: 1) Ковачка, 2) Чумака, 3) Ськіруха . . . 44
8. 1) Ськіра, 2) Сон . . . 44
9. Перекоп'юполе, оповідання Катери Осмоленка . . . 44
10. П. Кулці: Орієк, Дявче горе, Стевова когала . . . 20

Замовленя і рвночасно гроші вислати до: **Канцелярії „Просьвіта“** у Львові, Товариства „Просьвіта“ у Львові, Ринок ч. 10. На порто значайне треба подати при замовленю всіх V 2—? книжок 20 сот., а на порученя 65 сот

Розрадою у военнім часі

Є ЧИТАНЕ ШКАВИХ І ГАРНИХ КНИЖОК.

Тані книжки продає

КНИГАРНЯ Наук. Товариства ім. ШЕВЧЕНКА

по незвичайно дешовних псевдовосиних цінах,

а саме:

- Оповідання про Хведора Християнина і про друга його Оврама Жидовина — М. С. Ліскоза — 20
- Вирід — оповіданє Осипа Шпитка . . . 1 60
- Зільник — поезії Волод. Шашкевича . . . — 40
- З півночи — твори Павла Граба . . . — 40
- Задля хазяйства — оповіданє Потапенка — 20
- Не селі — повість Т. Школченка . . . 1 20
- Для загальною добра — оповіданє Михайла Коцюбинського . . . — 40
- Поезії — Осипа Маковея . . . — 40
- Не той став — Іван Левицький . . . — 60
- Дві долі — повість Данила Мордовія . . . 2—

АДРЕСУВАТИ: **КНИГАРНЯ НАУК. ШЕВЧЕНКА**

3—3 IV Львів, Ринок 10.

ЗЕМЕЛЬНИЙ

БАНК ГІПОТЕЧНИЙ

Спілка акційна у Львові

Підває ч. 7.

— Конто поштової шадинці ч. 118,954. —
Мирове конто в Австро-угорським Банку.

Акційний капітал	K 1,300,000
Резерви Банку	K 200,000
Приймає вкладки на біжучий рахунок від K 10— на 4 проц.	
Удїляє гіпотечні і вексельні лізички.	
Виплачує купони від заставних листів.	
Вимінює по користнім курсі російські рублі і німецькі маркки.	
Певність львокаші заporučують: акційний капітал Банку і резерви.	
На жадане висилає посвідки зложеня (чеки) Почтової Шадинці.	728 25

Складає ошдрности вагаєт зайві гроші на процент, щоби конда корона могла сплунити народньому господарству, та вака принести анка, а не маркувала ся.

КОЖДИЙ що дбає про себе і свою родину

ХТО ХОЧЕ сповнити горожанський обовязок супроти держави

повинен **обезпечити ся на жите**, а заразом підписати VI. военну позичку тільки в

Ц. к. австр. військовім фондї для вдів і сиріт

якй получив субскрипцію на VI. военну позичку **враз** з обезпеченем на жите для всіх без ріжничї пола від 18 до 55 року жита. Обезпеченє се уможливиє кождому без виїмки, а саме **сфїцирови, жовїтрови, священикови, урядникови, купцєви, ремїоникови і денному зарїбникови** підписанє VI. военної позички при рвночаснім обезпеченю ся на дожитє або на випадок смерти на користь власну, або користь своєї родини.

Без лікарських оглядин.

Сейчасова важність обезпеченя.

Без стемплів і побічних додатків

Найнизша квота обезпеченя K. 500.

Найвисша квота обезпеченя K. 4000.

Обезпеченє входить в жите в хвили зголошеня субскрипції, зглядно зголошеня першої премії, яка є дуже низька. Премія від 1000 корон вносьте на час 20-літний K. 35 річно, на час 15 літний K. 49 без всіх інших коштів. Премії платить ся річно, піврічно, чвертьрічно, а навіть місячно, так щз **при так малим видатку, як 3—4 кор. місячно навіть найбільшій** може помочи державі до побїдного закінченя війни, а рвночасно забезпечити родину. Сьвідючи отже патріотичний, горожанський обовязок, підписуйте VI. позичку военну.

Близших інформаций удїляє радо **БЕЗПЛАТНО** наше

Красєве бюро — Львів, ц. к. Намісництво

як також наші уповажені заступники по усіх містах і повітах краю.